

OMBUDSMANKA PREDSTAVILA VÝROČNÚ SPRÁVU ĽUDSKOPRÁVNEMU VÝBORU

(Bratislava, 28. apríla) Verejná ochrankyňa práv Mária Patakyová dnes osobne odprezentovala [správu o činnosti za rok 2019](#) vo Výbore NR SR pre ľudské práva a národnostné menšiny. Členovia a členky výboru odporučili správu na prerokovanie v parlamente.

„Podobne ako po minulé roky, aj v roku 2019 som sa venovala témam, ktoré sú pre kanceláriu z dlhodobého hľadiska mimoriadne dôležité. Ide napríklad o nedôstojné vyhradené priestory, ktoré sa doteraz na policajných staniach využívajú. Rovnako sa systém kontroly policajných postupov ešte plnohodnotne nevysporiadal so zabezpečením nezávislosti policajnej inšpekcie. Problematické je tiež vybavovanie žiadostí na cudzineckej polícii, s ktorým sa na mňa ľudia obracajú v podnetoch a ktoré som preverila aj prieskumom z vlastnej iniciatívy. Jeho výsledky budú známe v prvej polovici tohto roka. Venovala som sa aj problémom, ktoré trápia deti, seniorov, marginalizované skupiny či prehliadané komunity,“ uviedla verejná ochrankyňa práv Mária Patakyová.

Exekúcie voči deťom

Verejná ochrankyňa práv ešte v roku 2018 upozornila na problematickosť právnej úpravy týkajúcej sa poplatkov za komunálny odpad. Keďže dostatočne nechránila deti a vystavovala ich hrozbe exekúcií za dlhy rodičov po dovŕšení dospelosti, obrátila sa na Ústavný súd SR. „**Po dlhodobom upozorňovaní na problém bola v roku 2019 schválená zákonná úprava, ktorá jednoznačne vymedzuje prechod povinnosti platiť poplatok za komunálny odpad z maloletej osoby na jej zákonného zástupcu,**“ uviedla verejná ochrankyňa práv. Zmena zároveň rieši problém s už vzniknutými exekúciami voči maloletým tak, že zákonným zástupcom stanovuje lehotu na vyrovnanie dlhu za maloletú osobu. Po márnom uplynutí tejto lehoty sa dlh stane zo zákona ich vlastným (zákonného zástupcu).

Možnosť voliť zo zahraničia

Súčasná právna úprava neumožňuje občanom a občiankam s volebným právom v Slovenskej republike, ktorí sa v čase konania volieb nachádzajú mimo územia republiky, voliť vo všetkých voľbách. Verejná ochrankyňa práv preto odporučila NR SR, aby prijala právnu úpravu, ktorá im umožní naplniť ich ústavné právo zúčastňovať sa na správe vecí verejných účasťou na voľbách a v referendách aj v prípade, že sa v čase ich konania nachádzajú v zahraničí.

Zabezpečenie štandardov pôrodnej starostlivosti

S cieľom dosiahnuť zlepšenie pôrodnej starostlivosti sa verejná ochrankyňa práv obrátila na ministerstvo zdravotníctva s odporúčaním prijať štandardy, ktoré by reflektovali poznatky medicíny založenej na dôkazoch, ako aj medzinárodne uznávané štandardy v tejto oblasti. Na absenciu postupov a mechanizmov na zabezpečenie primeraných štandardov starostlivosti a

rešpektovania práv žien, ich dôstojnosti a autonómie počas pôrodu upozornil Slovenskú republiku aj Výbor OSN pre odstránenie diskriminácie žien.

Verejná ochrankyňa práv informovala, že vzhľadom na závažnosť problematiky porušovania ľudských práv žien počas pôrodnej starostlivosti na Slovensku sa bude venovať tejto téme v rámci realizácie prieskumu z vlastnej iniciatívy v roku 2020.

Prístup k pitnej vode

Verejná ochrankyňa práv v minulom roku riešila aj prípad časového obmedzenia prístupu k pitnej vode v obci Blažice. Vzhľadom na to, že regionálny úrad verejného zdravotníctva zistil, že voda zo studne v rómskej osade nie je vhodná na pitie, počas riešenia situácie obec poskytla obyvateľom možnosť čerpať vodu na obecnom úrade. Túto možnosť však obmedzila časovo, cez víkendy dokonca na jednu hodinu denne. Tento postup podľa ombudsmanky predstavoval porušenie záväzku rešpektovať minimálny obsah práva na vodu, a preto obec vyzvala na nápravu. Medzičasom sa však podarilo studňu uviesť do vyhovujúceho stavu.

Na problémy s pitnou vodou upozorňuje ombudsmanka dlhodobo. Národnej rade odporúčala, aby prijala také legislatívne zmeny, ktoré by určili subjekty zodpovedné za prístup k pitnej vode, práva a povinnosti týchto subjektov, ako aj samotný nárok na prístup k pitnej vode pre všetkých obyvateľov.

Problémy s československými dôchodkami

Úpravu týkajúcu sa československých dôchodkov taktiež zhodnotila ako nedostatočnú. V čase jej schvaľovania podala zásadné pripomienky, obrátila sa na ministra práce, na Výbor NR SR pre sociálne veci a následne požiadala prezidenta Slovenskej republiky, aby predmetnú novelu zákona nepodpísal. Napokon však bola prijatá bez zohľadnenia jej pripomienok. Niektorí ľudia však aj naďalej ostali v neprijateľnej situácii, kedy poberajú iba slovenský dôchodok vo veľmi nízkej sume, nedosahujúcej ani výšku životného minima.

Stav ľudských práv za uplynulý rok v číslach

V roku 2019 pracovala Kancelária verejného ochrancu práv celkovo s 2825 agendovými písomnosťami. Skonštatovala 130 porušení základných práv a slobôd. Najviac z nich sa, rovnako ako v minulosti, týkalo zbytočných prietahov. Osobitnou kategóriou sú prietahy v reštitučných konaniach, na ktoré pred dvomi rokmi ombudsmanka upozornila aj v mimoriadnej správe.

Okrem toho v uplynulom roku riešila 10 konaní z vlastnej iniciatívy, konkrétne išlo o prieskumy so zameraním na kontroly zariadení pre seniorov a dodržiavanie základných práv a slobôd v týchto zariadeniach. Skúmala tiež postup cudzineckej polície, proces vnútroštátnych adopcií či fungovanie obchodného registra. Venovala sa aj ochrane detí ako obetí trestných činov. Okrem toho skúmala aj odmeňovanie odsúdených a začala tiež s prieskumom bezbariérovosti vo vlakoch, ktorý ešte nie je ukončený. Intervenovala i v prípade postupu Úradu na ochranu osobných údajov, ktorý žiadal od investigatívnych novinárov prezradenie zdroja pod hrozbou

vysokej finančnej sankcie. Na základe zistení ombudsmanky navrhla súčasná vláda minulý týždeň odvolanie šéfky tohto úradu.